

Výchovné a vzdělávací strategie

Ve výchovně vzdělávací činnosti je naše gymnázium zaměřeno na rovnoměrný rozvoj jednotlivých klíčových kompetencí žáků. Důraz je kladen nejen na odbornost jednotlivých studovaných předmětů, propojení s praxí, ale také na jazykovou komunikaci.

Kompetence k učení

a) Reflexe učebního procesu

- Učitelé vedou žáky individuálně nebo skupinově k hodnocení své vlastní pracovní činnosti.
- Učitelé podněcují žáky ke stanovení svých osobních cílů (např. zlepšit se v psaní esejů či v debatách k určitému období nebo dokázat se dorozumět v běžných denních situacích v cizím jazyce).
- V hodinách se využívá týmová práce – učitelé žáky učí, jak si práci organizovat (jak efektivně rozdělit úkoly mezi členy týmu a jak důležitý je „timing“), jak práci prezentovat a obhajovat. Učitel pomáhá s reflexí, chválí i vysvětluje chyby v postupu, navrhuje řešení.
- Učitelé cíleně vedou žáky k práci s různými informačními zdroji a k jejich porovnávání s využitím školní knihovny a počítačové učebny.
- Učitelé vedou žáky k sebereflexi a schopnosti naslouchat ostatním přes „feedback“ (zpětnou vazbu) na hodinách. Žáci jsou vedeni k tomu, aby hodnotili, dávali rady i věcně kritizovali a tím sami byli schopni přijmout hodnocení, radu i kritiku.

b) Práce s informacemi

- Učitelé motivují a učí žáky pracovat s různými zdroji informací – jak tištěnými, tak elektronickými. Žáci se učí informace správně prezentovat i kriticky hodnotit. (Sem opět patří cizojazyčný projekt „Media“, kde jsou žáci vedeni k samostatnému získávání informací z různých zdrojů.)
- Učitelé žáky učí, jak vypracovat esej, projekt a jak se připravit na debatní cvičení, soutěž či olympiádu. Žáci jsou vedeni k tomu, aby svou práci hodnotili, a tak se vyjadřovali ke svému pokroku.
- Učitelé cíleně vedou žáky k práci s různými informačními zdroji a k jejich porovnávání s využitím školní knihovny a počítačové učebny.
- Žáci jsou vedeni ke zpracování tzv. seminární práce z jednoho maturitního předmětu – v ní samostatně řeší určité téma či problém a jsou motivováni pracovat s různými zdroji informací. Tato práce vzniká v průběhu 4. ročníku pod vedením příslušného učitele, žák ji obhazuje při maturitní zkoušce před komisí.

Kompetence k řešení problémů

a) Reflexe procesu řešení problémů

- Učitel hodnotí schopnosti, vědomosti i dovednosti žáka (chválí i podněcuje ke zlepšení). Žák je současně motivován k samostatnému řešení problému.
- Žáci jsou učitelem vedeni rozpoznat a definovat problém, rozpracovat jej a řešit. Jsou motivováni ke snaze hledat více variant řešení.

- V určitých předmětech jsou žáci učitelem vedeni využívat rozdílné metody při řešení problému (např. metody logické, matematické, empirické i heuristické).

b) Práce s informacemi

- Žáci jsou vedeni ke kritickému přístupu k informacím – ověřovat si je a dokládat jejich správnost. V určitých předmětech učitel žáky učí, jak svůj přístup a svá tvrzení formulovat a obhajovat v projektech i debatách s ostatními žáky.
- Učitel žáky podněcuje k otevřenosti, ke hledání i používání originálních řešení.

Kompetence komunikativní

a) Reflexe komunikativního procesu

- Z praktických ukázek školní slovní interakce, jako je dialog, interview a debata, se žáci učí tyto komunikativní dovednosti používat ve svém osobním i občanském životě.
- V určitých předmětech jsou žáci vedeni k psaní kompozic či esejů, v nichž se učí vyjadřovat jasně, srozumitelně a přiměřeně ke komunikačnímu záměru – např. argumentace, stížnost, objednávka, žádost o práci, poděkování, omluva i pozvání.
- V hodinách se žáci učí vystupovat se svými prezentacemi – učí se tzv. „eye contact“, jasnou artikulaci a jistotu při projevu.

b) Práce s informacemi

- Žáci jsou vedeni k využívání nejnovějších informačních a komunikačních technologií (účastní se příspěvkových debat na internetovém diskusním serveru, využívají internetový „chatový“ program ICQ, MSM Messenger při rozličných zájmových i odborných „rozhovorech“). Žáci jsou podněcováni k tomu, aby si zařídili brigádu, odborný či zájmový kurz, výlet apod.
- Učitel žáky učí matematickým a grafickým vyjádřením informací různého typu, vede je k tomu, aby těmto vyjádřením porozuměli a používali je.

Kompetence sociální a personální

- Žáci jsou učiteli záměrně vystavováni srovnávání vlastních reálných fyzických a duševních možností s ostatními žáky – účastní se sportovních soutěží a výjezdů, společných výletů, v 1. ročníku se setkávají na seznamovacím soustředění za přítomnosti psychologa apod.
- Učitelé využívají modelových i skutečných situací, kdy záměrně mění pokyny i zavedené postupy při práci. Zároveň žáky učí, jak na nové podněty reagovat a být flexibilní.
- Při práci ve skupině učitel upozorňuje a zejména pozitivně hodnotí individuální schopnosti, vědomosti a dovednosti žáků. Pomáhá jim využívat je v organizování společné činnosti.
- Učitel sám řeší konstruktivně a s nadhledem vzniklé konflikty mezi žáky a svým příkladem učí žáky stejnému přístupu.
- Učitel si váží každého jednotlivého žáka.

Kompetence občanské

- Žáci jsou vedeni prostřednictvím třídních učitelů a individuálního přístupu ke stanovení cílů nejen s ohledem na své vlastní potřeby, ale i na potřeby celé skupiny či třídy.
- Učitel přistupuje k práci zodpovědně, využívá kreativní a inspirační metody. Pro své žáky je svým chováním vzorem.
- Žáci jsou při psaní esejů, při diskuzích a debatách vedeni k tomu, aby se vyjadřovali ke společenskému dění. Učitel je podněcuje k uvědomění svých vlastních práv. Učí je obhajovat svá práva i své názory, ale také názory jiných.
- Žáci jsou vedeni ke spolupráci uvnitř třídy, k pomoci slabšímu či komukoliv, kdo to potřebuje.
- Učitelé podněcují žáky k účasti na aktivitách, týkajících se společenského dění. Motivují je zapojovat se aktivně a zcela přirozeně do občanského života (např. výstavy svých soukromých i školních prací, pořádání divadelních i hudebních představení pro veřejnost, účast na humanitárních akcích apod.).

Splnění takto široce pojaté vzdělávací činnosti lze dosáhnout organizováním nejrůznějších vzdělávacích aktivit i mimo vlastní budovu školy a zapojením samotných žáků nejen do chodu školy, ale i spoluprací s dalšími partnery školy. Proto budeme pokračovat ve stávajících aktivitách a dále budeme podporovat především možnosti zahraničních studijních výměn, pobytů a stáží.

Komentář:

V ŠVP se velmi dobře podařilo formulovat výchovné a vzdělávací strategie jako postupy, které učitelé používají, aby si žáci utvářeli a rozvíjeli klíčové kompetence. I když někdy formulace strategií začínají slovem „žáci“, vždy je z těchto formulací zřejmé, že to jsou učitelé, kteří žáky ovlivňují či vedou, a především je z těchto formulací zřejmé, jak žáky ovlivňují a vedou.

Zajímavostí ve zpracování výchovných a vzdělávacích strategií je, že u klíčových kompetencí k učení, k řešení problémů a kompetencí komunikativních jsou příslušné strategie rozděleny vždy do dvou podskupin označených nadpisem a) Reflexe... a b) Práce s informacemi.